

ляються в єдності через такий інтегративний комплексний складник естетичної та загальної культури особистості, як естетичний смак.

Література

1. Педагогічний експеримент : навч. посіб. для студентів педагогічних вузів / [Євдокимов В.І., Агапова Т.П., Гавриш І.В., Олійник Т.О.]; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Харків : ОВС, 2001. – 148 с.
2. Яковлев Е.Г. Эстетический вкус как категория эстетики / Е.Г. Яковлев. – М. : Знание, 1986. – 64 с.
3. Игнатович О.Г. Формирование художественно-эстетического вкуса подростков в процессе литературно-творческой деятельности : дис.... канд. пед. наук : 13.00.01 / О.Г. Игнатович ; Луганский гос. педагогический ун-т им. Тараса Шевченко. – Луганск, 2000. – 187 с.
4. Калашник Н.Г. Естетичні смаки: їх витоки і формування / Н.Г. Калашник. – Запоріжжя : Просвіта, 2001. – 344 с.
5. Каган М.С. Вкус как феномен культуры / М.С. Каган // Искусство кино. – 1981. – № 9. – С. 78–92.
6. Бабенко Т.В. Особливості формування естетичного смаку студентів вищих педагогічних навчальних закладів у процесі вивчення іноземної мови / Т.В. Бабенко // Наукові записки : зб. наук. статей Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. – Вип. LVII (57). – С. 23–30.

ГЕНСЕРУК Г.Р.

ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

Процес підготовки фахівців у вищих навчальних закладах тривалий, він вимагає вкладення сил і ресурсів, і в його стабільності – запорука якості та успішності. Сучасна вища школа має готувати фахівців, які не лише встигають за життям, а й таких, які в чомусь випереджають його. Особливо це відчутно в тій сфері професійної підготовки, яка передбачає оволодіння інформаційними технологіями.

Тільки володіючи достатнім рівнем інформаційної культури, молодий фахівець може адекватно діяти в навколишньому середовищі, орієнтуватися в проблемних ситуаціях, знаходити раціональні способи вирішення різних проблем [1].

Кардинальні зміни в способах збереження, обробки й передачі інформації викликали до життя нові форми, методи та прийоми навчання, які висувають нові вимоги до професійної діяльності в умовах інформаційного середовища й вимагають підвищення рівня підготовки педагогів.

Тому не винятково проблеми підготовки вчителів до використання інформаційних технологій досліджували багато авторів. Так, питаннями підготовки вчителів початкових класів та вчителів гуманітарних предметів до використання інформаційних технологій займалися О. Гунько (1998 р.), Л. Панченко (1994 р.), Ю. Машбіц (1988 р.). Загальні питання формування комп'ютерної грамотності та інформаційної культури педагога розкрито в працях О. Єршова (1992 р.), М. Жалдака (1988 р.), Є. Маргуліза (1991 р.), Ю. Машбіца (1990 р.). Методику використання комп'ютера в школі, принципи та прийоми навчання висвітлено в роботах Р. Вільямса і К. Макліна (1988 р.), Й. Ривкінда (1991 р.).

Стрімкий розвиток інформаційних технологій не міг не торкнутися галузі фізичного виховання і спорту. Аспекти комп'ютеризації процесу фізичного виховання вивчали О. Грицай (2000 р.), Н. Наумова (1999 р.), І. Оггірко (2000 р.),

Р. Раєвський (2001 р.), О. Скалій (2001 р.), В. Шандригось (2001 р.). В Україні питаннями програмного забезпечення фізичної культури та спорту займаються наукові центри в Києві, Харкові, Одесі, Рівному та інших містах [2]. Авторами доведено, що використання інформаційних технологій у галузі фізичного виховання та спорту покращує навчально-тренувальний процес, сприяє якісному засвоєнню учнями теоретичного матеріалу й рухових дій.

Водночас однією з невирішених проблем, пов'язаних із запровадженням інформаційних технологій у сфері фізичного виховання, є підготовка майбутніх учителів фізичної культури до їх використання. Ця проблема здається нам важливою, бо інформаційні технології ефективні настільки, наскільки готові до їх використання педагоги.

Метою статті є висвітлення шляхів формування інформаційного середовища в процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

На основі аналізу навчальних програм психолого-педагогічних дисциплін та галузевих методик ми визначили, на якому навчальному матеріалі і як можна формувати в студентів педагогічні вміння використовувати інформаційні технології в майбутній педагогічній діяльності.

Курс “Вступ до спеціальності”. Завданням цього курсу є озброєння студентів знаннями про сутність і специфіку професійної діяльності учителя і створення установки на оволодіння глибокими теоретичними знаннями, професійно-педагогічними вміннями та навичками, формування інтересу до майбутньої професії. У розділі “Система підготовки до педагогічної діяльності” перед студентами має бути поставлена проблема оволодіння основами професійної майстерності в умовах науково-технічного прогресу, всезагальної комп'ютеризації сучасного суспільства. Тут же викладач повинен показати роль курсу “Сучасні інформаційні технології” при формуванні у студентів готовності до їх використання в майбутній педагогічній діяльності.

Курс “Педагогіка” має на меті озброїти майбутнього вчителя знаннями теоретичних основ сучасної педагогічної науки, а також вміннями, необхідними для ефективно організації навчання й виховання. У розділі “Дидактика” потрібно довести необхідність комп'ютеризації освіти, розглянути питання про дидактичні можливості комп'ютерів і застосування їх у навчанні. На навчальному матеріалі можна формувати у студентів позитивне ставлення до використання інформаційних технологій у майбутній педагогічній діяльності.

У розділі “Процес навчання, його структура, методичні і теоретичні основи” потрібно розкрити теоретичні основи комп'ютерного навчання, дати поняття інформаційних технологій навчання, комп'ютерної грамотності, показати зумовленість такого навчання соціальними потребами суспільства, ознайомити студента з позитивними й негативними сторонами комп'ютерного навчання в нас і за кордоном.

У розділі “Закономірності і принципи ефективно організації навчання” можна показати, як змінюється зміст основних закономірностей навчального процесу і його взаємозалежність з методами та формами навчання при використанні інформаційних технологій. Слід розкрити їх можливості при реалізації дидактичних принципів: науковості, доступності, наочності; розглянути питання, пов'язані з оптимальним поєднанням колективної й індивідуальної форм організації навчального процесу за допомогою комп'ютерних засобів навчання.

У розділі “Зміст освіти” потрібно показати, що мусить знати і вміти вчитель для того, щоб бути готовим до застосування інформаційних технологій у своїй майбутній педагогічній діяльності.

У розділі “Методи і засоби навчання в школі. Застосування комп’ютерів у навчанні” слід розкрити специфіку методів комп’ютерного навчання, ознайомити студентів з різними інформаційними технологіями та можливостями їх застосування в навчальному процесі, з передовим зарубіжним і вітчизняним досвідом використання комп’ютерних засобів навчання; показати місце комп’ютера в структурі уроку залежно від його мети та змісту.

У розділі “Форми організації навчання в школі” слід вказати на можливість застосування інформаційних технологій при різних формах організації навчального процесу (індивідуальне, групове навчання, самостійна робота), при тематичному й поурочному плануванні, при підготовці вчителя до уроку. Слід показати, як впливають такі технології на підвищення якості праці вчителя та учня, розглянути негативні й позитивні сторони комп’ютерного навчання.

У розділі “Контроль і оцінювання результатів навчальної діяльності” слід розкрити форми й методи контролю, критерії оцінювання та можливості управління пізнавальною діяльністю учнів на основі постійного комп’ютерного зв’язку.

У розділі “Оптимізація процесу навчання в сучасній школі” слід показати вплив інформаційних технологій на підвищення ефективності навчального процесу за рахунок: доступності комп’ютерних ресурсів, поєднання індивідуальних і групових форм організації навчального процесу, організації оперативного контролю й самоконтролю навчально-пізнавальної діяльності, організації найбільш продуктивної взаємодії між педагогами та учнями, а також між учнями один з одним в умовах комп’ютерного навчання.

У розділі “Школознавство” слід показати можливості застосування інформаційних технологій для організації й управління процесом фізичного виховання в школі та в позаурочний час.

У курсі “Загальна психологія” слід розкрити можливості використання комп’ютерів для проведення, збору та обробки результатів психологічного тестування, розглянути використання інформаційних технологій для організації різних видів діяльності: навчальної, контрольної, ігрової. Тут же показати особливості взаємодії “вчитель – інформаційні технології – учень”, “інформаційні технології – учень”, особливості спілкування між учнями в умовах комп’ютерного навчання.

Курс “Вікова і педагогічна психологія” озброює майбутніх учителів знаннями закономірностей психічного розвитку й формування особистості в процесі навчання. У розділі “Вікова психологія” слід звернути увагу на особливості побудови навчального процесу з використанням інформаційних технологій залежно від вікових і психологічних характеристик особистості навчаючих. У розділі “Педагогічна психологія” необхідно розкрити психологічні основи використання комп’ютерних засобів навчання, а також їх роль в організації самостійної пізнавальної діяльності, показати, яким психологічним вимогам мають відповідати програмні засоби, а також позитивні й негативні сторони такого навчання.

Курси окремих методик викладання є науково-педагогічними дисциплінами, які визначають завдання, зміст і методи навчання учнів конкретним шкільним дисциплінам.

Курс “Теорія та методика фізичного виховання школярів” повинен:

1. Озброювати майбутніх учителів фізичної культури теоретичними знаннями і практичними вміннями, за допомогою яких вони зможуть дати школярам міцні знання й уміння використання програмного матеріалу.

2. Навчити студентів реалізувати теоретичні знання в практиці роботи сучасної школи.

3. Формувати у студентів вміння працювати з навчально-методичною літературою, розвивати пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки.

У курсі *“Теорія та методика фізичного виховання школярів”* слід показати зв’язок цієї дисципліни з курсом *“Сучасні інформаційні технології”*. Серед засобів навчання слід виділити комп’ютерні засоби й розкрити труднощі, з якими може зіткнутись учитель при їх використанні. На практичних заняттях необхідно наводити фрагменти уроків з використанням інформаційних технологій, аналізувати такі заняття. Важливим є показати можливості застосування навчальних та контрольних програм, дати методичні рекомендації щодо їх використання на уроках фізичної культури.

У розділі *“Фізичне виховання учнів поза школою”* слід розкрити можливості інформаційних технологій при організації олімпіад, змагань, індивідуальних самостійних занять, а також при обробці результатів педагогічного експерименту.

При проведенні занять зі спортивно-педагогічних та медико-біологічних дисциплін потрібно використовувати всі можливості інформаційних технологій: комп’ютерні та контрольні програми, діапроектори, відеокамери. Адже все те, що бачить студент на заняттях сьогодні, обов’язково буде використано ним у майбутній педагогічній діяльності.

Курс *“Комп’ютерні технології у фізичному вихованні”* є центральним елементом підготовки майбутніх учителів до використання інформаційних технологій. Тут потрібно озброїти студентів необхідними знаннями та сформувати навички використання інформаційних технологій у навчальному процесі.

Формування у студентів педагогічних умінь використовувати інформаційні технології в майбутній педагогічній діяльності може здійснюватися не тільки при проведенні лекційних та лабораторно-практичних занять, а також на індивідуальних заняттях і при виконанні курсових і дипломних робіт

Теми курсових і дипломних робіт:

1. Психолого-педагогічні проблеми використання інформаційних технологій на уроках фізичної культури.

2. Роль інформаційних технологій у формуванні пізнавальних інтересів учня.

3. Роль інформаційних технологій в активізації пізнавальної діяльності учнів.

4. Педагогічні особливості уроку, який проводиться з використанням інформаційних технологій.

5. Роль інформаційних технологій в індивідуалізації та диференціації навчання.

Висновки. Комп’ютеризація шкільної освіти вимагає підготовки майбутніх учителів до використання інформаційних технологій. Така підготовка може бути забезпечена лише за умови формування належного інформаційного середовища при викладанні всіх навчальних дисциплін, особливо професійно орієнтованих. Готувати майбутніх учителів до використання інформаційних технологій потрібно не тільки під час лекційних, лабораторних та практичних занять, а й у процесі позааудиторної роботи і під час написання дипломних та курсових робіт.

Література

1. Алгинин Б.Е. Концепция информатизации образования / Б.Е. Алгинин // Информатика и образование. – 1990. – № 1. – С. 3–9.

2. Шандригось В. Про комп’ютерні технології у галузі фізичної культури та спорту / В. Шандригось // Молода спортивна наука України: збірник наукових праць. – Львів: ЛДІФК, 2001. – Вип. 5. – Т. 2. – С. 67–69.